

Wat is het Roland Holst Huis?

De voormalige bewoner van het huis, Adriaan Roland Holst (1888-1976), was romantisch dichter, een Tachtiger. Hij werd wel 'Prins der Nederlandse dichters' genoemd. Altijd keurig in pak, een heer van stand, al stond hij erom bekend voor zijn middagdutjes geregeld jonge meisjes mee te slepen naar zijn dichterspaleisje. Wie nu zijn werk leest, zeker zijn vooroorlogse, vindt het misschien ingewikkeld en plechtstatig. Zijn gedichten gaan vaak over een verlangen naar het Elysium, daar waar de tijd stilstaat. Een hoogtepunt uit zijn enorme oeuvre is de bundel *Een winter aan zee* (1937). Henriette Roland Holst, de bekende socialistisch dichteres, was zijn tante.

Het huis met de geesten

Wildvreemde mensen liepen de tuin in, stonden soms zelfs met hun neus tegen het raam, wijzend op mij. 'Kijk daar zit een schrijver', zei de een, 'ken jij 'm?' 'Is het misschien Grunberg?' zei de ander. 'Nee', zei de een, 'zo lelijk is-ie ook weer niet.' Schrijver Mark Schalekamp over zijn maand in het Roland Holst Huis.

'U bent uitverkoren', zei de mevrouw van het Letterenfonds. 'Volgende maand mag u in het huis.' Het Roland Holst Huis in Bergen, genoemd naar de man die er de vorige eeuw lang leefde en werkte, is een toevluchtsoord voor schrijvers en dichters. Voor een maand mag zo iemand tegen een zacht prijsje, in alle rust, ver weg van stadse verlokkingen, op heilige grond werken aan een nieuw boek of een bundel. Dus meldde ik me op de eerste van de maand bij de Bergensche Boekhandel voor de sleutel, sloeg proviand in bij de lokale Albert Heijn, inspecteerde het huis, zag dat het goed was en installeerde me aan het bureautje waaraan niet alleen de grote Roland Holst, maar de laatste jaren ook

Zwagerman, Enquist, etc. etc. hebben gewerkt. Aan het werk: mijn plan was om de maand te besteden aan de opzet van mijn nieuwe roman. De vorige, m'n eerste, *De parvenu*, is begin 2011 verschenen. 't Was een hele bevalling, waarvan ik maar nauwelijks bekomen ben, maar volgens mijn uitgever is het tijd voor een nieuw kindje. 'Je moet een oeuvre opbouwen. Je hebt anderhalf jaar gedaan over je eerste boek - lange zwangerschap - dus voor je die tweede klaar hebt, is iedereen die *Parvenu* van je allang weer vergeten.' Aan het werk - maar er kwam niks. De eerste ochtend niet, de eerste dag niet, de tweede ook niet. Waar lag het aan? Moest ik acclimatiseren? Wennen aan

een nieuwe plek? Het luistert nauw voor mij: ik kan niet overal schrijven. Anderen wel. Die schrijven hun boek in de kroeg, in de trein, desnoods met een kinderwagen naast hun bureau. Jane Austen schreef meesterwerken als *Pride and prejudice* aan een klein rond tafeltje in de hal, pal naast de voordeur. Ik ben een prinses op de erwt. Aan *De parvenu* wilde ik in de wintermaanden niet thuis in Amsterdam werken en zocht een beter oord. Geen sinecure: Curaçao bleek te warm, Ibiza te veel party, Lissabon te onrustig. Ik vond uiteindelijk een prachtige schrijfflek in de Provence, in een huisje in de heuvels, niet al te ver van een dorp met boulangerie en restaurantjes. >

‘Beginner, beginner’ fluisteren Zwagerman en Thomése me toe

Oprukkende Porsches

Het Roland Holst Huis zou goed genoeg moeten zijn. Een fijn huisje met een mooie rieten hoed, gebouwd in de jaren 20 van de vorige eeuw, aan de rand van het dorp. Het is licht, het heeft een mooi tuintje en het uitzicht vanaf de schrijftafel strekt weilanden ver, tot de eerste duinen in de verte. Het was er rustig, hoewel niet zo stil als vroeger: op de oude foto's die her en der in het huis hingen kon ik zien dat de burens dichterbij gekropen zijn. Waar toen een boomgaard was, staan nu hun Porsches. Wat niet hielp was dat het huis als culturele bezienswaardigheid stond vermeld in een aantal gidsjes, waardoor wildvreemde

mensen zo nu en dan de tuin in liepen, soms zelfs met hun neus tegen het raam stonden, wijzend op mij. ‘Kijk daar zit een schrijver’, zei de een, ‘ken jij ‘m?’ ‘Is het misschien Grunberg?’ zei de ander. ‘Nee’, zei de een, ‘zo lelijk is-ie ook weer niet.’ Zoiets gebeurt mij thuis in Amsterdam nooit, al is het maar doordat mijn werk-kamer driehoog ligt. Ook de collectant, de postbode en de man die de verwarmingsketel kwam controleren vermoedden dat ik weleens schrijver zou kunnen zijn. Of ik die en die kende, vroeg de laatste. Nee? Nou, die schreef ook een boek. Hij wenste me veel inspiratie. En die had ik niet. Ik zal niet beweren dat ik kampte met een writer's block, maar het verleden van het huis leek me tot last. In de boekenkasten in het huis staan de vruchten van diegenen die me voorgingen, imponerende namen, rug aan rug. Ik pieker er niet over om mijn debuut tussen hen achter te laten. De geesten van Thomése en Zwagerman waarden nog rond, ‘beginner, beginner’ fluisterend en over mijn schouder keek de oude Roland Holst hoofdschuddend naar mijn gepruts. Ook op de derde dag startte ik de huiscomputer, hopen dat er aan het toetsenbord wat

brokjes creativiteit van illustere voorgangers waren blijven plakken. Intussen staarde ik uit het raam of surfte wat op internet.

Waar blijft mijn genie?

Nadat ik eerst op Google Earth had uitgevonden dat achter de hoge muur van de burens een groot zwembad lag, stuitte ik op een prachtige speech van Elizabeth Gilbert, de schrijfster van *Eten, bidden, beminnen*. Ze vertelde dat na het immense succes van dat boek mensen haar regelmatig bezorgd vroegen of ze niet bang was nooit meer zo'n bestseller te schrijven. ‘Ja’, antwoordde ze dan, ‘daar ben ik bang voor, zoals ik voor veel dingen bang ben, zeewier bijvoorbeeld.’ Het is zeer waarschijnlijk dat ze haar grootste succes al beleefd heeft, wat een frustrerende gedachte kan zijn als je zoals zij nog veertig schrijffjaren voor de boeg hebt. Een mooie ontdekking hielp haar uit de put en aan het werk: vroeger dacht men volkomen anders over creatie. In de Romeinse oudheid werd wijsheid of creativiteit je ingefluisterd door een genie. Zoiets of zo iemand leefde ergens in huis, zat misschien tussen de muren. Was je werk goed, kreeg jij niet alle credits, maar was je werk minder, ach dan had je genie

‘Soms kun je zo naar saaiheid verlangen’

Wanda Reisel (1955) verbleef twee keer een maand in het Roland Holst Huis. ‘Soms kun je zo naar saaiheid verlangen. Het fijne van het huis is dat je uit de stad bent, weg van verleidingen als etentjes en naar de film gaan. Beide keren legde ik er de laatste hand aan een boek, *Witte Liefde* in 2004 en *Die zomer* in 2008. Ik controleerde de drukproeven met de opmerkingen van m'n redacteur en de corrector, precies werk dat om concentratie vraagt. En die vond ik daar, zeker 's ochtends vroeg, in de kwetterende stilte. En aan het einde van de dag dronk ik in stijl een goed glas witte wijn op het terras van Het Huis met de Pilaren, het beroemde café waar Roland Holst na een flink symbolisch gedicht ook altijd zat. Hij ging er tot op late leeftijd nog op de vouwfiets heen en ietwat beschonken met de taxi weer terug, de fiets gevouwen in de achterbak.’

‘Zijn vrouwen liepen meteen door naar de slaapkamer’

Dichter Ester Naomi Perquin (1980) bewoonde het huis in april 2011. ‘De enige zomermaand van vorig jaar, beter kon niet. Ik heb er gewerkt aan mijn nieuwe bundel, over de gevangenis waar ik vier jaar werkte. Verschijnt dit voorjaar. Maar ik heb ook veel over het huis geschreven. Elke week wijdde ik er mijn radioverhaal voor het VPRO-programma *De avonden* aan. Aan de tuinhokgluurders bijvoorbeeld. Dat de gemiddelde gluurder een man is van 55 jaar met een regenjas en een halve baard - statistisch dan. Zijn vrouw staat er beschaamd naast en probeert 'm weg te trekken. En aan de presentatie van de biografie van Roland Holst, waar veel dames meteen in het register bladerden, controlerend of ze wel vernoemd waren. Die vrouwen verschenen ook op de open dag van het huis. Ze liepen meteen naar de slaapkamer, om te kijken of die nog hetzelfde was...

Het huis is fijn. Ik had het er weleens over met collega's. ‘Er hangt een goede werksfeer’, zeggen we dan. Maar waar dat nou aan ligt? Aan de bouwstijl? Nou ja, zonder al te zweverig te worden: er hangt een bepaalde concentratie in het Roland Holst Huis.’

‘Ik moet bekennen dat ik er niet veel schreef’

Rob Schouten (1954) is schrijver, dichter en columnist voor *Trouw*. Hij woonde al drie keer in het huis. ‘Ik was er het liefst niet in de zomer, dan is Bergen me te druk, met Duitsers en strandvolk. Ik kwam ook graag op het strand, maar dan in m'n eentje, voor een grote wandeling. De eerste keer was ik vreselijk onrustig en ging ik om de haverklap terug naar huis, om de post op te halen of met een ander rotsmoesje. De latere keren was ik beter bestand tegen de rust. Maar ik moet je bekennen dat ik er niet veel schreef. Dat kan ik thuis gewoon het beste, ben ik inmiddels achter. Ik las er veel of lummelde wat. En ja, mij deed het veel dat het 't huis was van de oude Roland Holst. Mijn eindexamenscriptie heb ik ooit nog aan hem gewijd. Dit is waar hij met andere grootheden als Vestdijk en J.C. Bloem over poëzie sprak. Dat is voor een neerlandicus als ik heilige grond!’

‘Ik riep richting een hoek van de kamer: ‘Zeg, zou je me niet eens kunnen helpen?’

gewoon een slechte dag. Je had dus een genie. Veel later, toen de mens zich het middelpunt van het universum begon te wanen, wérd je het. Behalve overmoedig is dat ook een onhandig concept: je kon je genie niet meer de schuld geven. Elizabeth Gilbert - en anderen, zoals zanger Tom Waits en Karel Appel - plaatste voortaan het genie weer buiten zichzelf. Ik besloot hetzelfde te doen en riep richting een hoek van de kamer: ‘Zeg, niet om het een of ander, maar ik zit hier al een paar dagen m'n best te doen, zou je me niet eens kunnen helpen?’ En dat deed-ie. Het genie van het Roland Holst Huis werd wakker en begon me te helpen. De ideeën borrelden, de zinnen stroomden en mijn nieuwe boek kreeg zowaar vorm.

Gehecht geraakt

De laatste drie weken verliepen zoals ze bedoeld waren: productief, afgewisseld met tochtjes naar het strand of de lokale kroeg - de boog kon niet altijd gespannen zijn en het genie was ook niet de hele dag beschikbaar. Het naderend einde van de maand stemde me weemoedig, want inmiddels was ik gehecht geraakt aan deze plek. De rust, het licht, de mist die aan het einde van elke middag opsteeg uit de weilanden. De mevrouw die vrolijk naar me zwaaide als ze haar twee hondjes uitliet, de meisjes die dagelijks voorbij sjokten op hun verzorgpony's en het geschreeuw vanaf het voetbalveld, een weiland verderop. Maar mijn maand zat er op, tijd voor een volgende uitverkorene. «

BETTINE VRIESEKOOP

Duizend dagen in China

www.nijghenvandfmar.nl

Bettine Vriesekoop vertrekt als China-correspondent naar Peking. Als tafeltennisster heeft zij ‘Het land van het Midden’ al vanaf 1980 regelmatig bezocht, maar dit is anders: nu moet zij als alleenstaande moeder haar leven aan de andere kant van de wereld geheel opbouwen.

€ 12,50

‘Een prachtig boek.’ - MARGRIET